

Vierkante meter

Iedereen archeoloog! Samen graven, samen ontdekken

Een archeoloog van SOLVA geeft uitleg aan enkele deelnemers over wat ze hebben gevonden in de proefput © SOLVA

Wat is er aan archeologische informatie te vinden op één vierkante meter? Met deze vraag trokken archeologen van SOLVA in september 2025 naar Herzele. Met steun van het agentschap Onroerend Erfgoed organiseerde SOLVA het event "Vierkante meter: Iedereen archeoloog!". Inwoners van Herzele voerden daarbij zelf een archeologisch onderzoek uit op één vierkante meter. Een heel weekend samen scheppen, puffen, lachen en speuren naar het verleden! De resultaten kan je nu beluisteren via een podcast!

ARNE DE GRAEVE EN WOUTER DE MAEYER

Tijdens het project 'Vierkante meter: Iedereen archeoloog!' is het aan de buurtbewoners om zelf een opgraving uit te voeren. Onder begeleiding van professionals graven ze zestien proefputjes van één vierkante meter. De basisscholen van Herzele laten de spierballen rollen naast de burcht van Herzele. De middeleeuwse burcht is een opvallende verschijning in het centrum van Herzele, maar de geschiedenis van de burcht en de terreinen er rond zijn slecht gekend. Hoog tijd dus voor onderzoek.

De kinderen graven erop los. Glas, aardewerk, natuursteen, ... honderden voorwerpen komen in de vondstzakken terecht. De zone rond het kasteel blijkt in de tweede helft van de 20ste eeuw als stortplaats gebruikt. De jonge archeologen malen er niet om: de opwindende ontdekkingen te vinden maakt zich van hen meester! Na afloop van het graafwerk bestuderen de jongeren samen met de archeologen

de vondsten. En tussen al het recente materiaal, toch ook enkele oudere scherven en munten. "Door te mogen graven, vinden we zelf oude voorwerpen, en dat is veel leuker dan er les over te krijgen" besluit een leerling uit het 5de leerjaar. Wij kunnen hem alleen maar bijtreden!

Scherf per scherf

Tijdens het weekend van 20-21 september 2025 verschoof de aandacht van het onderzoek naar het neerhof van het mottekasteel in Ressegem, enkele kilometers verderop. Het neerhof ligt net naast een grote kunstmatig opgeworpen aarden heuvel waarop een versterking heeft gestaan. Deze heuvel is omgeven door een brede gracht en is één van de best bewaarde motteversterkingen uit de regio. Het proefputtenonderzoek past in een reeks archeologische onderzoeken op en rond het neerhof. Het grote verschil met eerdere machinaal uitgevoerde onderzoeken,

is dat de opgraving nu manueel gebeurt. Het minutieus onderzoeken van de bodem zorgt voor een volledige registratie van alle vondsten, tot de kleinste scherfjes toe. Dit gedetailleerd onderzoek zorgt voor honderden voorwerpen, waaronder tientallen middeleeuwse scherven. Enkele randfragmenten van kogelpotten dateren zelfs in de 12de eeuw!

"Wij wonen hier nu al zo lang, maar we hadden geen idee dat er nog zoveel archeologische resten in de bodem zitten. Bij archeologie denk je altijd meteen aan de grote sites in het buitenland, en je staat er niet bij stil dat er vlak onder je voeten zoveel interessante zaken te vinden zijn" zo vertelt Ingrid.

Ook in mensen hun eigen tuin vinden er opgravingen plaats. Met spade en truweel doorzoeken jong en oud hun gazon, bloemenperk of moestuin. Tot grote verbazing komen er ook middeleeuwse scherven tevoorschijn!

Deelnemers tonen trots de scherf van een 12de-eeuwse kookpot die ze net ontdekten in de proefput © SOLVA

Tijdens het graafwerk vinden ook de opnames voor de podcast plaats © SOLVA

VERHALEN UIT HET VERLEDEN

Archeologie gaat niet over scherven of grote kastelen, maar over mensen. Elk voorwerp uit een opgraving vertelt een uniek verhaal over mensen in het verleden. Wat kunnen archeologische objecten ons leren over het verleden en wat over de toekomst? Archeologen zijn verhalenvertellers en willen hun inzichten graag met zoveel mogelijk mensen delen.

De vondsten van het "Vierkante meter: Iedereen archeoloog!" weekend gaan niet eindigen in een technisch rapport of verstoffen in een depot. Samen met radiomaker Sven Speybrouck goten de archeologen van SOLVA de gegevens in een aantrekkelijke podcast.

Wil je ook graag meegenomen worden in de wondere wereld van het verleden? Wil je samen de opwinding beleven bij het ontdekken van archeologische vondsten? Beluister dan zeker de podcast via deze link.

EX SITU

TIJDSCHRIFT VOOR VLAAMSE ARCHEOLOGIE
nr. 51 | April - Mei - Juni 2026 | € 6 | verschijnt driemaandelijks

PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE

Verantwoordelijke uitgever en afzendadres:
FVA vzw, Bekstraat 2, 9850 Landegem
afgiftekantoor Gent X | P918435

**Een penis in...
een pan?**

Medusa
in Roksem

**Archeologiedagen
2026**

Een vooruitblik

